

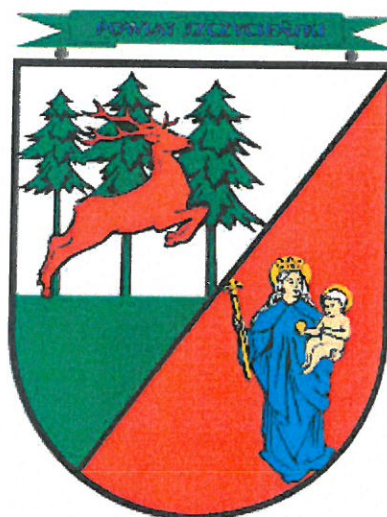
Załącznik do

Uchwały Nr .....

Rady Powiatu

Szczycieńskiego

z dnia.....

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2021–2023**

SZCZYTNO 2021

Spis treści

Wstęp

1. Podstawa prawna Programu
2. Diagnoza środowiska zagrożonego umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej
  - 2.1 Rodziny przejawiające trudności opiekuńczo-wychowawcze objęte wsparciem OPS
3. Piecza Zastępcza w Powiecie Szczycieńskim
  - 3.1 Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020
  - 3.2 Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020
  - 3.3 Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki
4. Współpraca z instytucjami
5. Cele programu i zadania do realizacji
6. Funkcjonowanie pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19
7. Zakładane rezultaty realizacji Programu
8. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2021-2023
9. Monitoring i ewaluacja.

Wstęp

Program rozwoju pieczy zastępczej służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie szczycieńskim.

Zgodnie z uchwałą Nr XXXIV/247/2018 Rady Powiatu w Szczytnie z dnia 27 czerwca 2018 r. został przyjęty Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 na podstawie, którego realizowane były działania mające na celu organizowanie i wspieranie pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie. W związku z zakończeniem okresu obowiązywania wyżej wymienionego dokumentu, należało opracować nowy, który na bazie dotychczasowych doświadczeń uwzględnia organizowanie opieki i wychowania w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, oraz realizuje inne zadania nałożone ustawą.

Program został przygotowany przede wszystkim w oparciu o diagnozę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu szczycieńskiego w latach 2018-2020 oraz aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczenia dzieci poza rodzinami biologicznymi. Przy opracowywaniu niniejszego dokumentu wykorzystano między innymi sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz sprawozdania i informacje uzyskane od ośrodków pomocy społecznej oraz inne informacje własne z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W Programie wskazano na konieczność kontynuacji działań rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także funkcjonowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu zgodnie z obowiązującymi standardami. Rolą systemu pieczy zastępczej jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa: prawo do powrotu do rodziny, utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień oraz pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia. **Celem pomocy społecznej** jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest

zapobieganie sytuacjom, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 został poddany konsultacjom społecznym m. in.: przedstawiciele Ośrodków Pomocy Społecznej, Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych, Placówek Oświatowych, rodzin zastępczych, usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej.

1. Podstawa prawna Programu.

Program rozwoju pieczy zastępczej opracowano na podstawie art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 poz. 821, Dz. U. z 2021 poz. 159) z którego wynika obowiązek opracowania i realizowania 3 letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej zawierającego między innymi limit rodzin zastępczych zawodowych. Niniejszy program jest kontynuacją 3 letniego Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020.

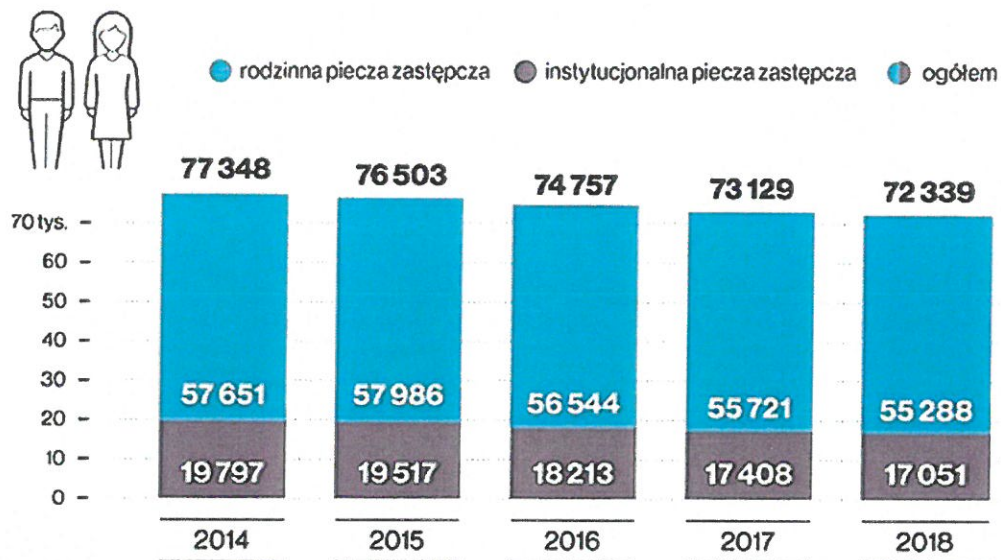
2. Diagnoza środowiska zagrożonego umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Z raportu Najwyższej Izby Kontroli wynika, że w dalszym ciągu jest zbyt mało rodzin zastępczych w Polsce, uniemożliwiający krótkotrwały pobyt w rodzinach zastępczych dzieci w szczególności do 10 roku życia. Piecza zastępcza wynika głównie z racji dysfunkcyjności rodziny biologicznej (uzależnienie rodziców 41,7%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 28,1%, przemoc w rodzinie 3,8%). Piecza zastępcza z powodu sieroctwa dotyczy 4% dzieci, półsieroctwa – 7,3%, a pobytu co najmniej jednego z rodziców za granicą w celach zarobkowych (tzw. eurosieroctwo) – 2,2% dzieci. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych należy do zadań własnych powiatu. Zadanie jest finansowane głównie przez powiaty przy współudziale gmin. W pieczy zastępczej przebywa w Polsce ponad 70 tysięcy dzieci. Co roku kilkanaście tysięcy nowych dzieci do wieku lat 18 trafia do pieczy zastępczej, a kilka tysięcy wraca do rodzin naturalnych. ¹.

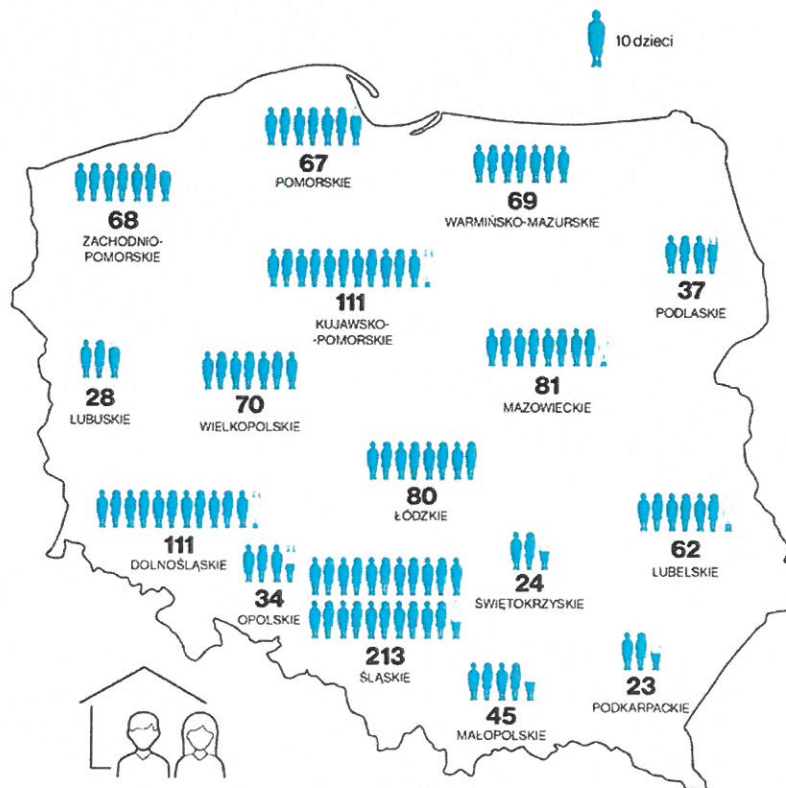
¹ Raport NIK z 11.09.2020 r.

Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2014-2019

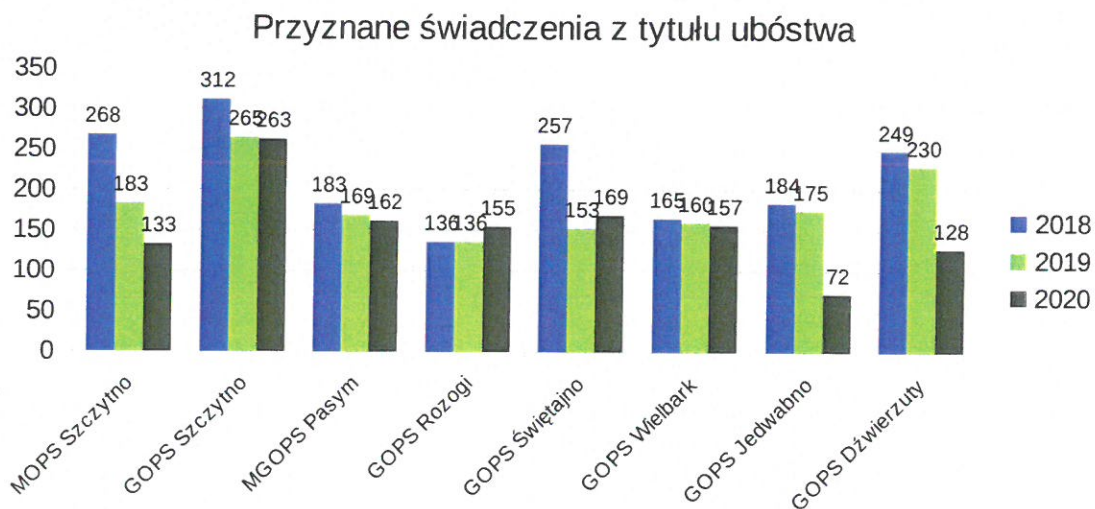
Źródło: Informacja Rady Ministrów o realizacji w roku 2018 (i latach wcześniejszych) Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Liczba dzieci odebranych z rodzin biologicznych w 2017 r. w Polsce na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez pracownika socjalnego w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia

Źródło: Sprawozdanie MRPIPS z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.

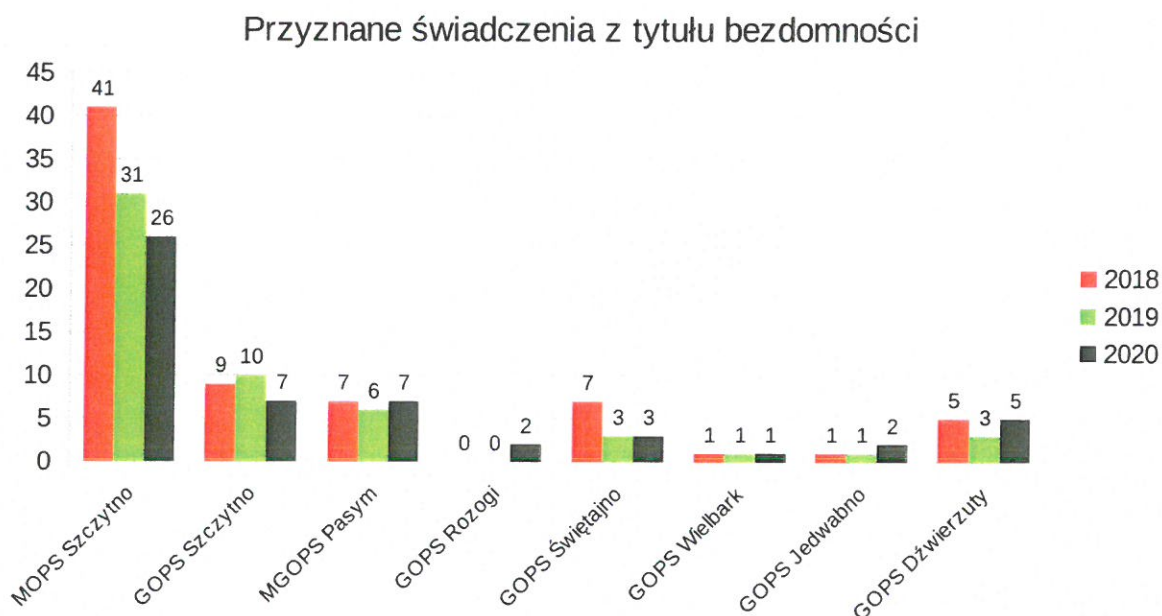
Zdiagnozowanie środowiska rodzinnego zagrożonego w różnych sferach życia w powiecie szczycieńskim w znacznym stopniu ułatwiła analiza danych pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej. Poniższe tabele przedstawiają ilość rodzin oraz powody udzielenia pomocy w latach 2018 – 2020 z podziałem na poszczególne gminy.

Tab. Ilość przyznanych świadczeń w poszczególnych gminach z powodu ubóstwa.

Z powodu sieroctwa w latach 2018-2020 nie przyznano żadnego świadczenia.

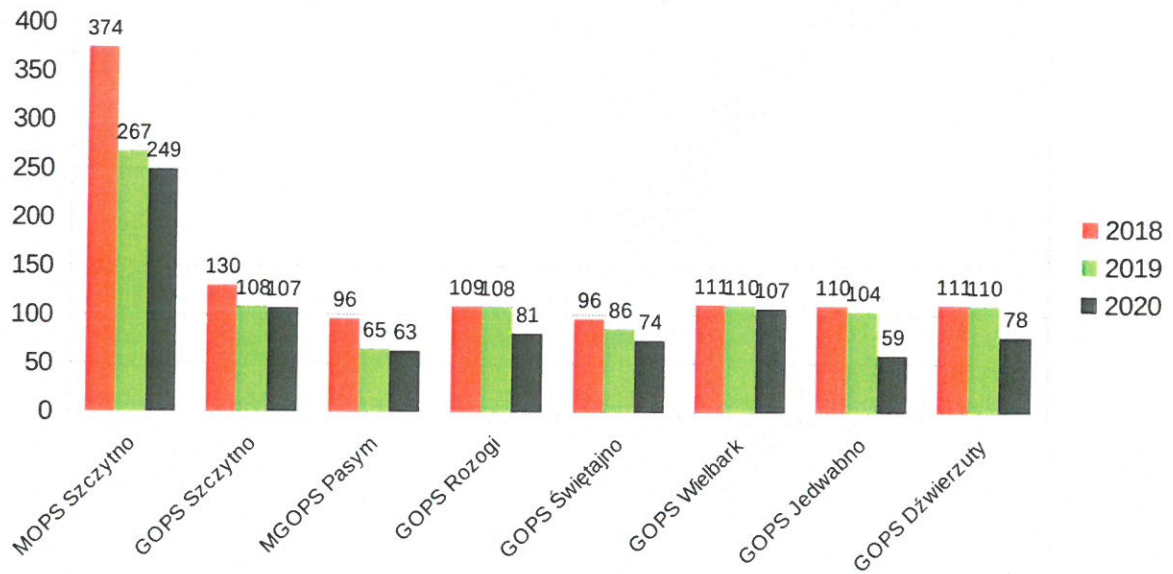
Z powodu bezdomności przyznano następującą liczbę świadczeń. Najwięcej takich świadczeń bo 41 przyznało Miasto Szczytno. W poszczególnych gminach odnotowano pojedyncze przypadki. W gminie Rozogi w latach 2018-2019 nie było osób, które otrzymałyby świadczenie z powodu bezdomności.

Tab. Ilość przyznanych świadczeń w poszczególnych gminach z powodu bezdomności.

Tabela poniżej przedstawia ilość rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezrobocia. Najwięcej świadczeń przyznano w Mieście, natomiast gminą która przyznała najwięcej takich świadczeń była gmina Szczytno. We wszystkich ośrodkach zauważa się tendencję spadkową, jeśli chodzi o przyznawanie pomocy w tym zakresie. Spadła także stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim oraz w całym powiecie. Z obserwacji środowiska, wynika, że osoby, które mają trudną sytuację materialno-bytową, często nie są zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy ale podejmują prace dorywcze.

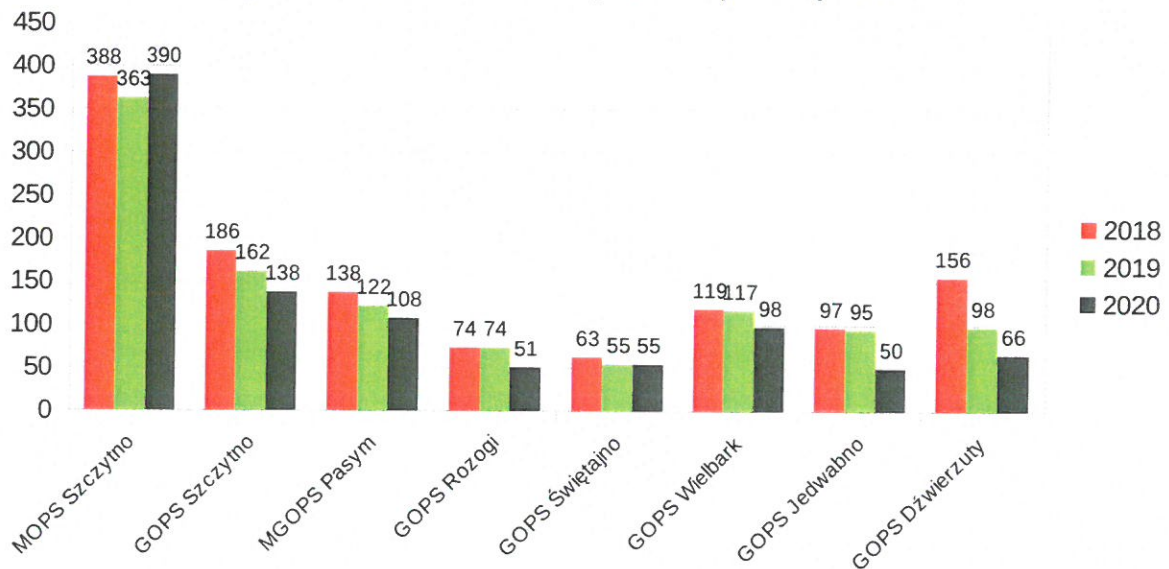
Przyznane świadczenia z tytułu bezrobocia

Tab. Ilość przyznanych świadczeń w poszczególnych gminach z powodu bezrobocia.

Kolejnym powodem przyznania pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej jest niepełnosprawność. Dane przedstawia tabela poniżej:

Przyznane świadczenia z tytułu niepełnosprawności

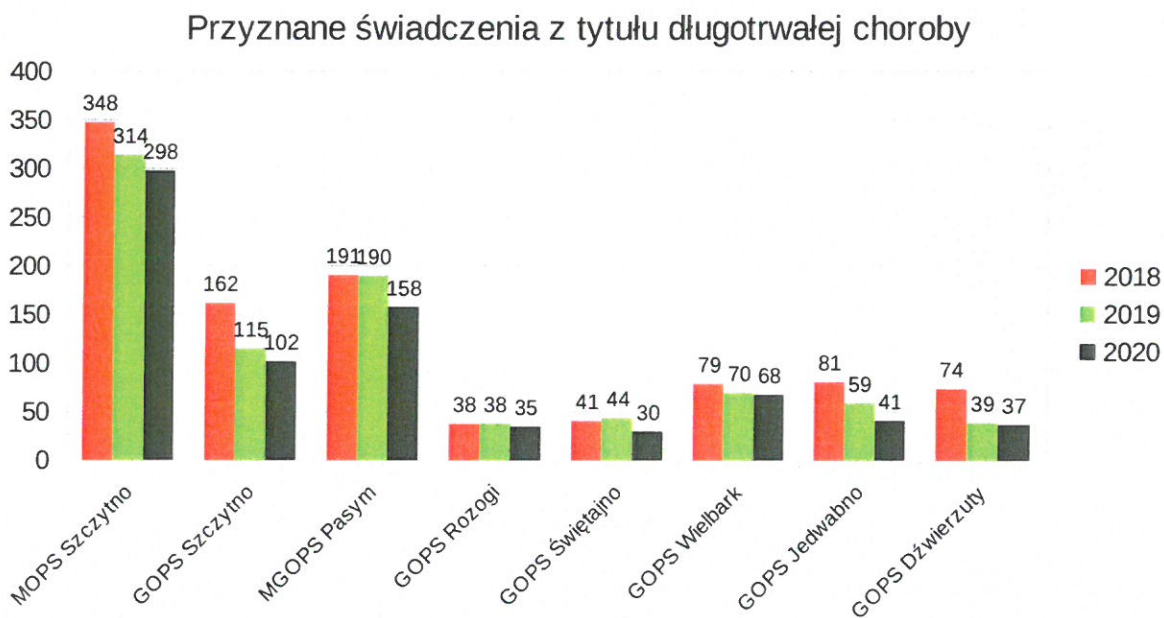

Tab. Ilość przyznanych świadczeń w poszczególnych gminach z powodu niepełnosprawności.

Z powodu niepełnosprawności ośrodki pomocy społecznej każdego roku przyznawały coraz mniej świadczeń wyjątkiem jest Miasto Szczytno, które w 2020 r. przyznało więcej świadczeń niż w 2018 r.

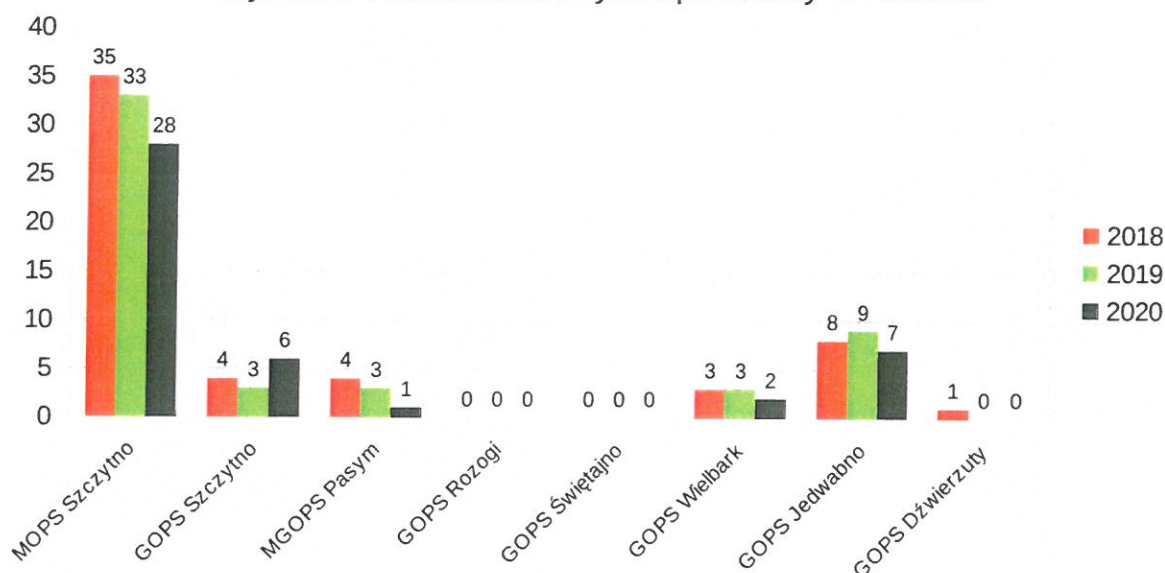
Następnym aspektem przyznania świadczenia była długotrwała choroba. Tabela poniżej obrazuje ilość przyznanych świadczeń przez ośrodki pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie. Najwięcej świadczeń z tego tytułu zostało przyznanych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, w gminach przoduje Gmina Pasym.

Tab. Ilość przyznanych świadczeń w poszczególnych gminach z powodu długotrwałej choroby.

Ośrodki pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej mogły przyznać świadczenie z uwagi na doświadczenia przemocy w rodzinie. W poszczególnych latach tylko Gmina Rozogi, Gmina Świętajno oraz w latach 2019, 2020 Gmina Dźwierzuty nie przyznała żadnego świadczenia z tego tytułu. W pozostałych gminach były to pojedyncze przypadki. Najwięcej świadczeń z tytułu przemocy w kolejnych latach przyznał MOPS Szczytno, jednak widoczna jest tendencja spadkowa.

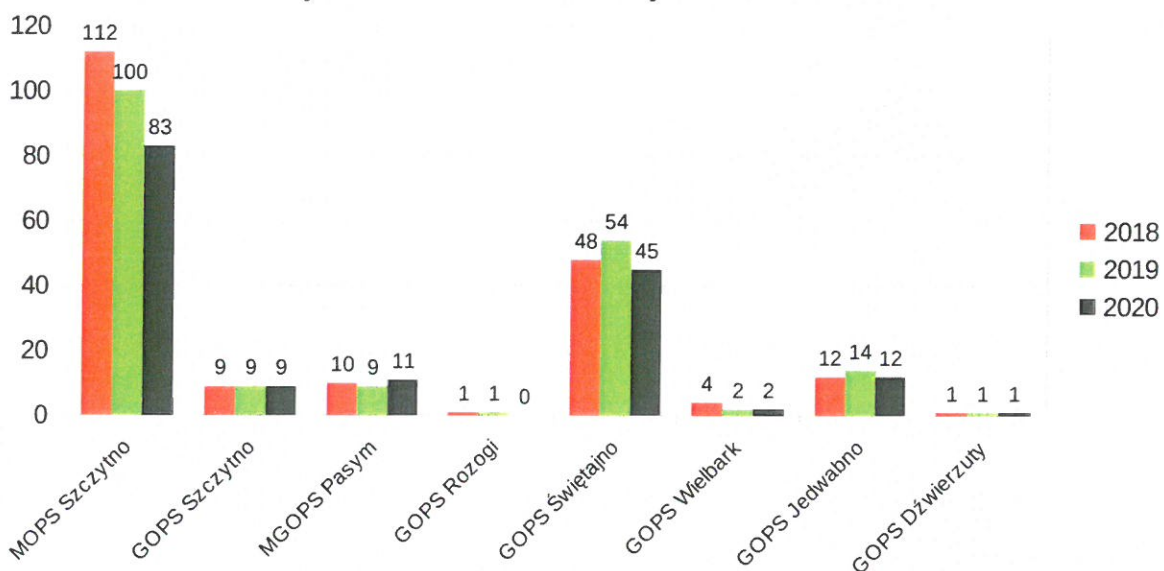
Przyznane świadczenia z tytułu przemocy w rodzinie

Tab. Ilość przyznanych świadczeń w poszczególnych gminach z powodu przemocy w rodzinie.

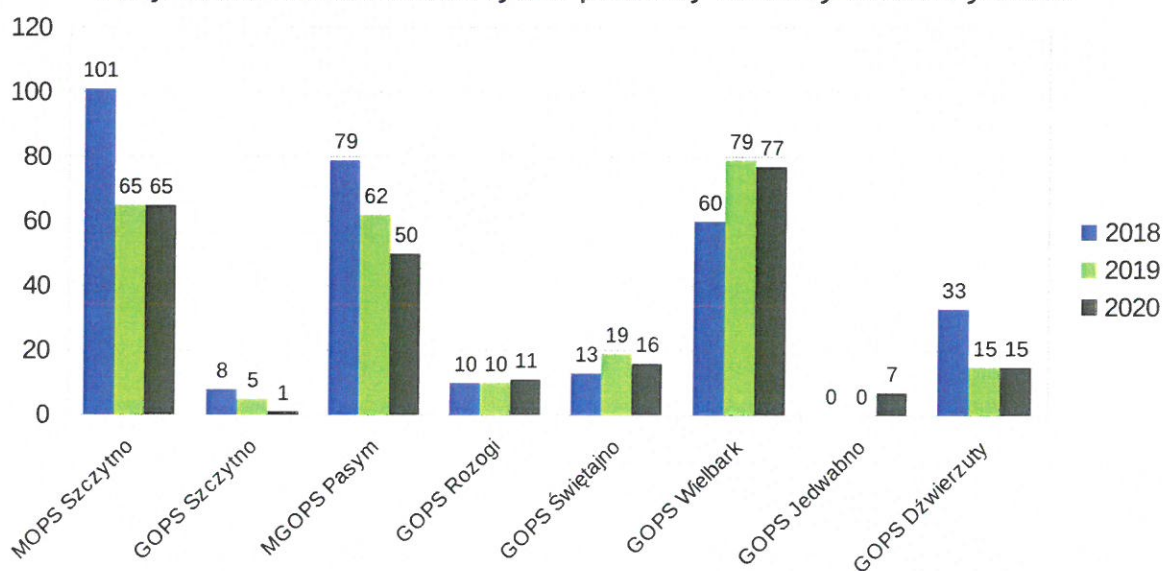
Alkoholizm jest poważnym problemem społecznym, który ma bardzo duży zasięg. Skutki choroby alkoholowej odczuwają nie tylko osoby nią dotknięte, lecz także ich otoczenie. Wpływa destrukcyjnie na dzieci, rodziców, sąsiadów i całą społeczność. Poniższa tabela przedstawia ilość rodzin, którym przyznano świadczenie z tego tytułu. W większości gmin możemy zauważyć tendencję zwyżkową. Coraz więcej osób boryka się z problemem alkoholowym. Niestety największy problem jest w mieście i ilość przyznawanych świadczeń w tym zakresie w ostatnich 3 latach wzrastała bądź pozostawała na takim samym poziomie. Prawie 90% małoletnich dzieci jest umieszczanych w pieczy zastępczej z uwagi na nadużywanie alkoholu przez rodziców bądź jednego z nich. Na podstawie doświadczeń z lat wcześniejszych można zauważyć że rodzice korzystają z terapii stacjonarnej bądź niestacjonarnej realizowanej przez Przychodnię Terapii Uzależnień i Współzależnień w Szczytnie, lecz trwają one długo, bądź rodzic powtarza ją kilkakrotnie w celu pozostawania w dłuższej abstynencji. Rodziny mogą korzystać z pomocy terapeuty w Punktach Konsultacyjnych w niektórych gminach na terenie powiatu. W rodzinach zastępczych na terenie powiatu coraz częściej diagnozowany jest Płodowy Zespół Alkoholowy a co za tym idzie w jego rozwój muszą być zaangażowani specjaliści z zakresu: neurologii, psychiatrii, terapeuci zaburzeń integracji sensorycznej, nauczyciele wspomagających, logopedii, oligofrenopedagodzy.

Przyznane świadczenia z tytułu alkoholizmu

Tab. Ilość przyznanych świadczeń w poszczególnych gminach z powodu alkoholizmu.

Przyznane świadczenia z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa

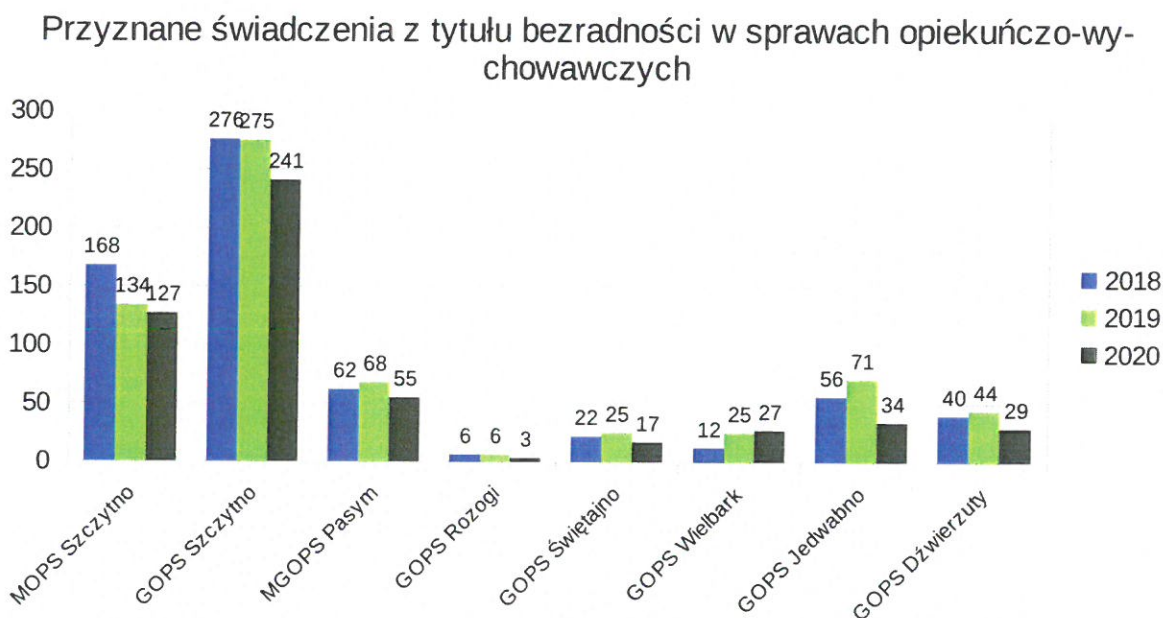

Tab. Ilość przyznanych świadczeń w poszczególnych gminach z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa

Powyższa tabela przedstawia przyznane świadczenia z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa. Najwięcej takiej pomocy udzielił: MOPS Szczytno, MGOPS Pasym oraz

GOPS Wielbark. Pozostałe gminy przyznawały pojedyncze świadczenia w tym zakresie.

Małoletnie dzieci umieszczane w pieczy zastępczej są także z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodziców biologicznych. Jest to nabyta bezradność lub wyuczona przez kilka/kilkanaście lat życia. Świadczenia przyznane z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w poszczególnych gminach przedstawia poniższy wykres.

Tab. Ilość przyznanych świadczeń w poszczególnych gminach z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Ośrodki pomocy społecznej Powiatu Szczygieńskiego posiadają różne formy wsparcia dla rodzin biologicznych służące pokonywaniu problemów rodzinnych, które zostały przedstawione poniżej:

1. Miasto Szczytno- asystent rodziny, psycholog, prawnik, realizacja projektu „Rodzina Nasz Skarb” mający na celu poprawę funkcjonowania rodzin niewydolnych wychowawczo, wielodzietnych i niepełnych.
2. Pasym- wsparcie asystenta rodziny, psycholog, logopeda, terapeuta ds. przemocy w rodzinie oraz w zakresie rozwiązywania problemów małżeńskich, prawnik, coaching, warsztaty kompetencji rodzicielskich, zaradności życiowej, rozwoju osobistego, grupy

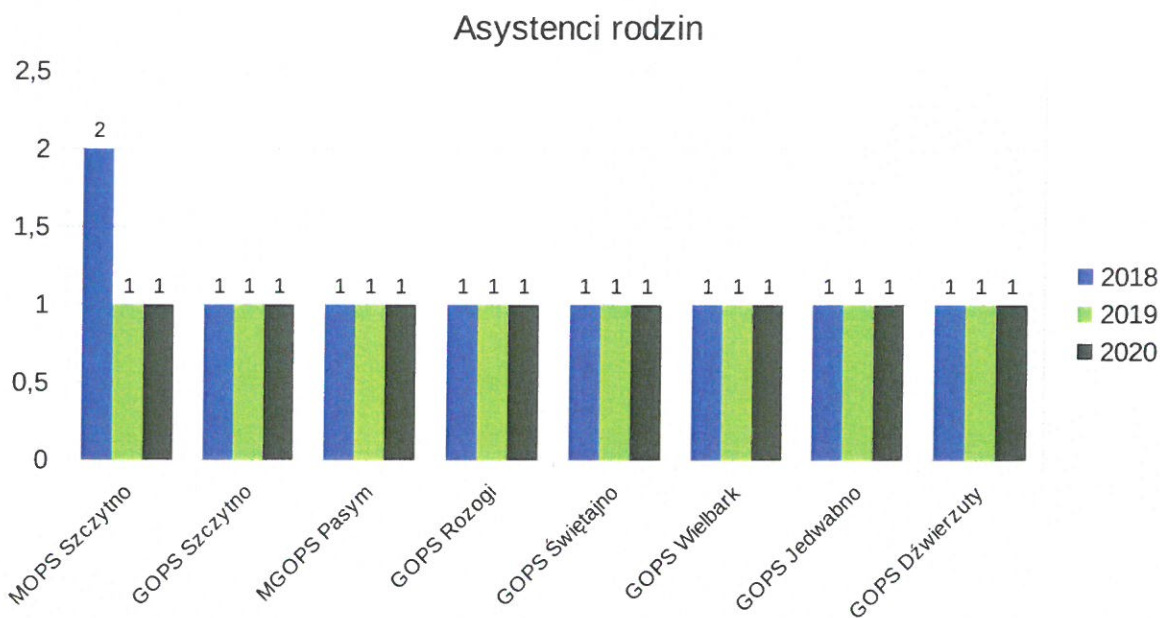
wsparcia,

3. Świątajno- wsparcie psychologiczne, prawnicze, asystent rodziny
4. Jedwabno- pedagog, psycholog, pracownik socjalny, prawnik, instruktor terapii uzależnień,
5. Szczytno- poradnictwo socjalne, asystent rodziny, punkt konsultacyjno-informacyjny dla Osób Uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, prawnik,
6. Wielbark- asystent rodziny, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny: psycholog, psychoterapeuta, radca prawny,
7. Rozogi- asystent rodziny, pracownik socjalny,
8. Dźwierzuty- asystent rodziny, terapeuta, prawnik.

2.1 Rodziny przejawiające trudności opiekuńczo-wychowawcze objęte wsparciem OPS.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną spełniającą istotne funkcje zaspokajające potrzeby społeczne, psychiczne i emocjonalne swoich członków. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Składa się na nie: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, poziom wykształcenia rodziców, sytuacja materialna i zdrowotna. Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami w wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to poprzez problemy w wypełnianiu ról rodzicielskich i problemy wychowawcze związane z prezentowaniem przez dzieci zachowań agresywnych, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim wypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania prawidłowych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych. Nie można jednak wykluczyć faktu, iż większość rodzin wykazuje wieloproblemowość, co za tym idzie oprócz wspomnianej bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzina boryka się także z takimi sytuacjami, jak ubóstwo, alkoholizm czy też przemoc w rodzinie. Zatem konkretne zadania winny się skupiać przede wszystkim na wielopłaszczyznowym i zindywidualizowanym wspieraniu rodziny znajdującej się w kryzysie. Asystent rodziny ułatwia rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną, w placówkach lub rodzinach zastępczych. Praca z rodziną (biologiczną) powinna być

organizowana lub kontynuowana również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną.

Tab. Ilość asystentów rodzin na przestrzeni lat w poszczególnych gminach.

Na wykresie powyżej można zauważyć, że wszystkie ośrodki pomocy społecznej na terenie powiatu zatrudniały tylko jednego asystenta rodziny. Wyjątkiem jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który w 2018 roku zatrudniał w sumie dwóch asystentów.

Asystenci współpracowali z różną ilością rodzin w zależności od gminy:

- GOPS Rozogi aktualnie asystent współpracuje z 10 rodzinami, w latach 2018-2020 współpracowano z 3 rodzinami na mocy postanowienia sądowego,
- GOPS Wielbark w roku 2018 współpracuje z 12 rodzinami, w roku 2019 - 21 rodzin, w roku 2020- 20 rodzin, na mocy postanowienia sądowego współpracowano odpowiednio w 2018 r.- 1 rodzina, 2019 r.- 2 rodziny, 2020 r.- 3 rodziny,
- GOPS Szczytno w roku 2018 asystent objął wsparciem 15 rodzin, w 2019 r.- 17 rodzin a w 2020 r.- 13 rodzin. Na mocy postanowienia sądowego odpowiednio w 2018 r.- 0, 2019 r.- 2, 2020 r.- 1 rodzina.
- GOPS Jedwabno w roku 2018 współpracowano z 9 rodzinami, w 2019 r.- 10 rodzin, w 2020 r. 9 rodzin. Na podstawie zobowiązania sądowego współpracowano w 2018 r.- 1 rodziną, w 2019 r. - 2 rodzinami, w 2020 r. - 2 rodziny.
- GOPS Świętajno- w 2018 r. asystent współpracował z 12 rodzinami, w 2019 r. z 11 rodzinami, w 2020 r. z 11 rodzinami. Na mocy postanowienia sądu asystent współpracował tylko w 2018 r. z 1 rodziną.

- MGOPS Pasym współpracował na przestrzeni lat z 21 rodzinami, oraz dwie rodziny były zobowiązane postanowieniem sądowym,

- MOPS Szczytno- asystenci współpracowali w 2018 r. z 22 rodzinami, w 2019 r. z 20 rodzinami, w 2020 r. z 23 rodzinami. Na mocy postanowienia sądowego wsparciem było objętych odpowiednio w 2018 r.- 7 rodzin, w 2019 r. - 7 rodzin oraz w 2020 r. - 9 rodzin.

Powyższe dane wskazują, że liczba asystentów pozostaje niezmienna od wielu lat. Pojedyncze przypadki rodzin są zobowiązane do współpracy z asystentem rodziny na podstawie zobowiązania sądowego. Zebrane dane wskazują, że współpraca asystenta nie przynosi pożądanego skutku w postaci powrotu dziecka pod opiekę rodziny biologicznej z pieczy zastępczej. Występowały pojedyncze przypadki w: MOPS Szczytno, GOPS Świętajno, GOPS Szczytno, GOPS Wielbark, GOPS Dźwierzuty.

Gminy wykazują potrzeby w zakresie wspierania rodzin biologicznych i dzieci są to m.in.: pomoc psychologa, pedagoga, asystenta osoby niepełnosprawnej, tworzenie grup wsparcia dla rodzin, wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie problemom społecznym (bezrobocie, zapobieganie uzależnieniom i dysfunkcjom), tworzenie świetlic socjoterapeutycznych, zwiększenie dostępności do specjalistów, realizacja warsztatów „Szkoła dla Rodziców” w poszczególnych gminach, warsztaty umiejętności wychowawczych, zajęcia psychoedukacyjne dla dzieci i rodziców, kampanie społeczne promujące wartości rodzinne, zwiększenie dostępności do zajęć sportowych i rozwijających zainteresowania dla dzieci i młodzieży.

Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Szczytnie, wynika, że liczba rodzin objętych nadzorem kuratora w latach 2019-2020 jest na podobnym poziomie.

Tabela poniżej przedstawia dane rodzin:

Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora na terenie powiatu szczywieńskiego	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
	91	94	93

W rodzinach objętych pracą socjalną, pracą asystenta rodziny lub nadzorem kuratora sądowego występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: zaniedbywanie nauki, nierealizowanie obowiązku szkolnego, zagrożenie demoralizacją, niska samoocena, złe warunki socjalno-bytowe, uzależnienie rodziców od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Brak

odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

3. Piecza zastępcza w Powiecie Szczycieńskim.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Występują poszczególne formy pieczy zastępczej:

- ❖ Rodzinne formy:
  - rodziny zastępcze spokrewnione,
  - rodziny zastępcze niezawodowe,
  - rodziny zastępcze zawodowe, w tym: pełniące funkcję pogotowia rodzinnego lub specjalistyczne
  - rodzinne domy dziecka
- ❖ Instytucjonalne formy:
  - placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym typu:
    - socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, rodzinnego
- ❖ Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne
- ❖ Interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Na terenie powiatu w latach 2018-2020 funkcjonowały poszczególne typy rodzin:

Rodzaj rodziny zastępczej	Lata		
	2018	2019	2020
spokrewnione	54	52	43
niezawodowe	30	29	30
Zawodowe, w tym:	9	10	11
Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
Rodzinne domy dziecka	1	1	1
Razem:	94	92	85

Stan rodzin zastępczych na 31.12.2020 r. – 69 rodzin zastępczych, w których przebywało 112 wychowanków.

Przez cały okres 2020 roku na terenie powiatu funkcjonowało 85 rodzin zastępczych, w których przebywało 140 wychowanków z czego 20 to małoletnie dzieci pochodzące z innych powiatów oraz 39 to osoby pełnoletnie pozostające w rodzinie zastępczej na czas

trwania nauki.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracuje między innymi z sądem oraz informuje co najmniej raz na 6 miesięcy właściwy sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka. W tym celu w latach 2018-2020 zespół ds. pieczy zastępczej przeprowadził 40 spotkań, które miały na celu omówienie ww. kwestii oraz sporządzono łącznie 643 karty okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny zastępczej. Jest to jedna z form pracy w dążeniu do podwyższenia celu jakim jest dalsza, właściwa praca z dzieckiem. Dzięki okresowej ocenie sytuacji dziecka przy konsultacji z psychologiem, pedagogiem, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny, szkołą rodzicem biologicznym, organizowana jest profesjonalna pomoc, szczególnie dla dzieci z traumatycznymi przeżyciami.

	2018	2019	2020
Liczba spotkań	15	13	12
Liczba ocen dziecka	218	196	229

Ponadto tworzone przez koordynatorów plany pomocy dziecku opracowane są w celu zapewnienia dziecku właściwej opieki, dostosowanej do jego indywidualnych potrzeb.

Na terenie powiatu funkcjonuje 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, którymi dysponuje Centrum Ekonomiczno Administracyjne do Obsługi Placówek opiekuńczo-wychowawczych w Szczytnie oraz Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci w Pasymiu.

3.1 Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020.

Najbardziej pożądaną formą pieczy zastępczej jest forma rodzinna ze względu na możliwość stworzenia warunków opieki i wychowania najbardziej zbliżonych do rodziny naturalnej. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza: spokrewniona; niezawodowa; zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- 2) rodzinny dom dziecka.

Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie.

Gmina	Liczba dzieci/pelnoletnich wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych											
	Ilość rodzin zastępczych			ogólnie			W tym umieszczone w danym roku pochodzące z terenu Powiatu Szczycieńskiego			Z czego z terenu innego powiatu umieszczonych było:		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Miasto Szczytno	34	33	33	45	45	45	2	2	3	1	0	0
Gmina Szczytno	21	18	18	39	27	27	6	1	7	4	0	0
Gmina Rozogi	2	2	2	2	7	3	0	0	0	0	0	0
Gmina Dzwierzuty	10	9	7	18	20	18	4	4	3	0	0	0
Gmina Pasy	5	5	5	14	12	12	4	4	3	0	0	0
Gmina Świętajno	6	8	4	8	10	4	2	0	0	0	0	0
Gmina Jedwabno	5	5	4	5	5	4	0	0	1	0	0	0
Gmina Wielbark	10	11	8	13	20	16	4	3	4	1	2	3
Rodzinny Dom Dziecka	1	1	1	10	9	8	0	0	0	-	0	0
RAZEM	94	92	85	155	151	140	21	17	21	6	2	3

Tab. Liczba rodzin zastępczych w Powiecie – struktura z podziałem na gminy

Powyższa tabela przedstawia liczbę rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu szczycieńskiego. W latach 2018-2020 największa liczba rodzin zastępczych zamieszkiwała na terenie Miasta Szczytno, Gminy Szczytno, Gminy Wielbark oraz Gminy Dzwierzuty. Można zauważyć jak na przestrzeni trzech lat zmalała liczba rodzin, natomiast nie jest to tożsame ze zmniejszeniem liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych, co przedstawiają tabele poniżej.

	2018	2019	2020
Rodziny spokrewnione	7	2	2
Rodziny	4	1	4

niezawodowe			
Rodziny zawodowe	3	0	2
Dzieci nowo przyjęte	21	17	21
Razem funkcjonowało	94	92	85
	155 wychowanków	151 wychowanków	140 wychowanków

Tab. Powyższe dane pokazują liczbę nowo utworzonych rodzin zastępczych wraz z przyjętymi dziećmi w stosunku do wszystkich rodzin zastępczych w poszczególnych latach w okresie 2018 – 2020.

Działania podejmowane wobec dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz praca rodziny zastępczej nad powrotem dzieci do domów rodzinnych przyczyniły się, że w latach 2018-2020 do domów rodzinnych powróciło łącznie 12 dzieci, natomiast 17 dzieci wolnych prawnie trafiło do adopcji, co przedstawia poniższa tabela.

	2018	2019	2020
Liczba dzieci które powróciły do rodzin biologicznych	3	6	3
Liczba dzieci które trafiły do rodzin adopcyjnych	10	2	4

Tabela poniżej wskazuje wiek dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W rodzinach spokrewnionych na przestrzeni lat widać tendencję spadkową ogólnej liczby dzieci. Ponad połowa pełnoletnich wychowanków usamodzielniała się a rodzina zastępcza z mocy prawa została rozwiązana. W rodzinach zastępczych niezawodowych liczba dzieci pozostaje niezmienna. Na przestrzeni lat 2018-2020 w tej pieczy nie przebywały dzieci poniżej jednego roku. Największą liczbę dzieci stanowiły te w wieku od 7 roku życia i starsze. W rodzinach zastępczych zawodowych z każdym rokiem przybywa małoletnich dzieci. Najmniej było dzieci w wieku poniżej 1 roku oraz pełnoletnich wychowanków pozostających w rodzinach.

	Liczba dzieci								
	W rodzinach zastępczych spokrewnionych			W rodzinach zastępczych niezawodowych			W rodzinach zastępczych zawodowych		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Dzieci w	68	52	42	38	35	35	35	39	43

wieku:									
Poniżej 1 roku	0	1	0	0	0	0	1	4	2
Od 1 roku do 3 lat	3	3	1	0	1	2	5	6	6
4-6 lat	3	2	4	1	3	2	9	6	12
7-13 lat	26	17	14	13	10	11	8	10	13
14-17 lat	18	17	15	12	11	8	10	9	7
18-24 lat	19	12	8	12	10	12	2	4	3

Tabela: Liczba dzieci w różnym wieku przebywających w pieczy zastępczej stan na 31.12.

Poniżej przedstawiamy liczby dzieci umieszczonych i przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020. Liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych utrzymywała się na podobnym poziomie. W stosunku do wszystkich dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej widoczna jest tendencja spadkowa. Natomiast liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w każdym roku ulegała zmniejszaniu. Wynika to z usamodzielnień pełnoletnich wychowanków, którzy wkraczają w dorosłe życie i nie podejmują dalszej nauki.

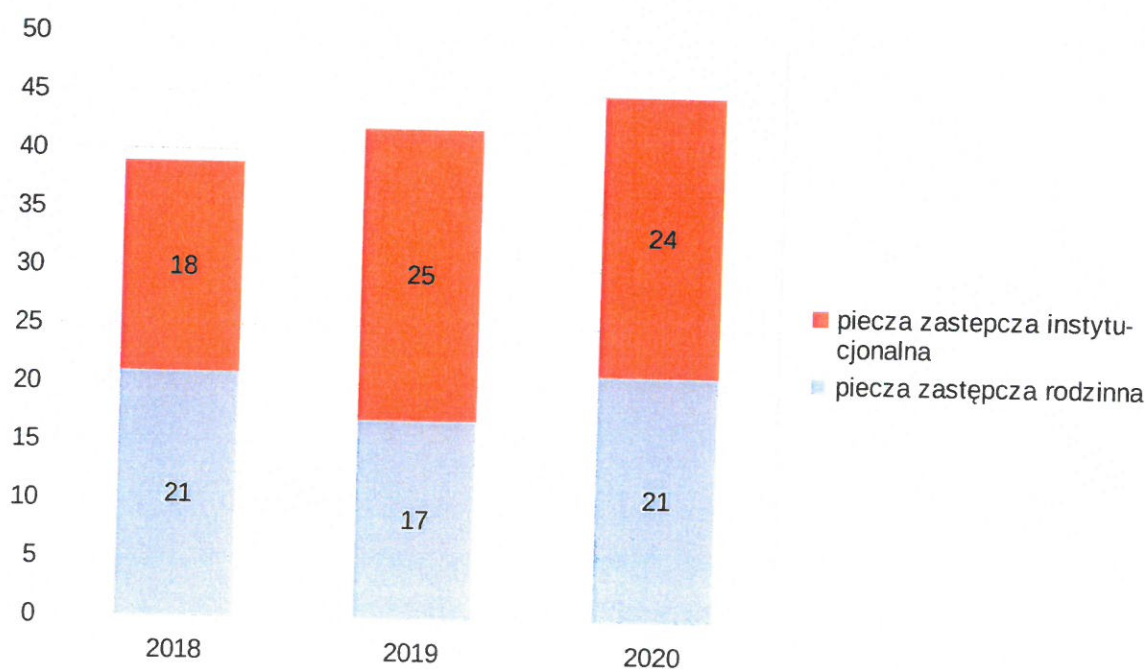

Tabela: Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczych w latach 2018-2020.

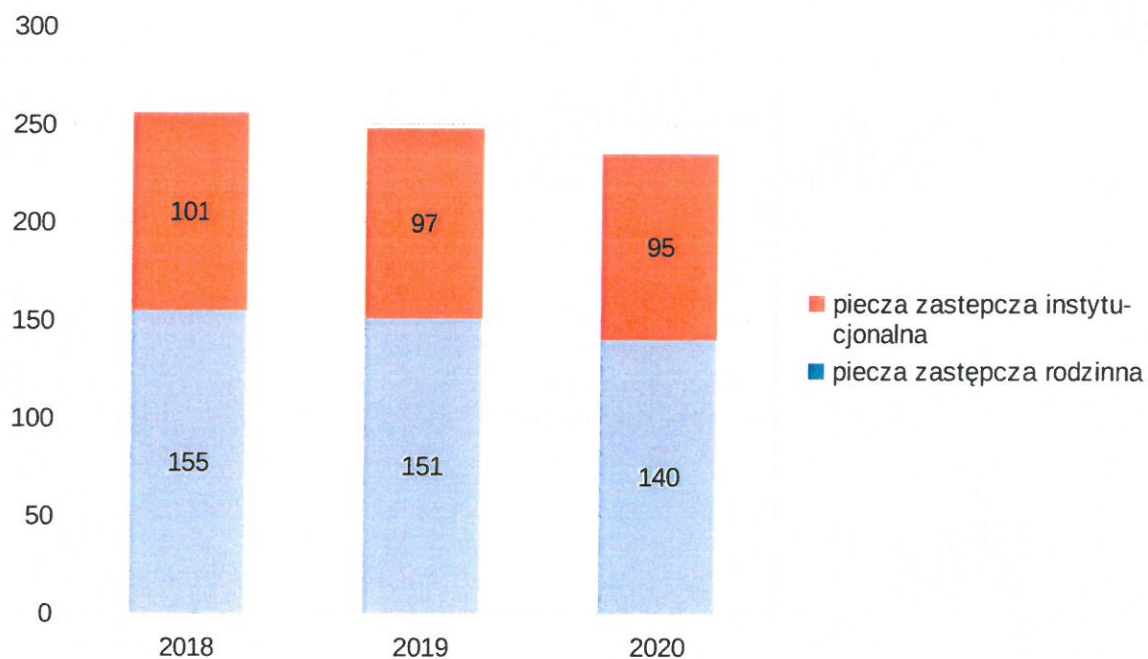

Tabela: Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2018-2020.

Rodziny zastępcze zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mogą otrzymywać świadczenia, przedstawione w tabeli poniżej:

	2020		2019		2018	
	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota
Świadczenie na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej	1512	1.376,902	1585	1.385,520	1666	1.441,188
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	195	41.042	187	39.004	213	43.704
Świadczenie jednorazowe związane z zaspokojeniem nowo przyjętego dziecka	18	23.650	14	13.700	14	17.930
Świadczenie jednorazowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych	5	11.242	2	945	2	1.550
Świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego	36	39.133	16	13.192	42	27.533

Tab. Kwoty świadczeń pieniężnych wypłacanych rodzinie zastępczym w latach 2018-2020

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż rodzinne formy opieki zastępczej są bardzo ważnym elementem w systemie opieki nad dzieckiem. W środowiskach tych dzieci mają zapewnioną opiekę przez stałych opiekunów, którzy poprzez swoje działania i poświęcenie w sposób naturalny uczą je pełnienia określonych ról społecznych i wprowadzają w dorosłe życie.

W analizowanym okresie corocznie czyniono starania w celu tworzenia rodzin zastępczych poprzez wielowymiarową promocję idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym, pozyskiwanie w miarę potrzeb kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej: zawodowej, niezawodowej oraz organizowanie szkoleń dla pozyskanych kandydatów.

3.2 Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821) do zadań własnych powiatu należy prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych o charakterze rodzinnym, socjalizacyjnym, interwencyjnym lub specjalistyczno- terapeutycznym, które zgodnie z w/cyt. ustawą zapewniają opiekę i wychowanie dzieciom powyżej 10 roku życia. W przypadku rodzeństwa lub braku możliwości umieszczenia dziecka ze względów zdrowotnych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz gdy w danej placówce przebywa matka lub ojciec tego dziecka istnieje możliwość umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej wychowanka poniżej 10 roku życia. Ideą instytucjonalnej pieczy zastępczej jest czasowe zapewnienie opieki i wychowania dzieciom, których rodzicom biologicznym, na podstawie postanowień sądu, ograniczono lub pozbawiono władzy rodzicielskiej.

W strukturze jednostek organizacyjnych Powiatu Szczycieńskiego funkcjonuje obecnie pięć placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego:

- *Dom Dziecka w Szczytnie przeznaczony dla 14 wychowanków*
- *Dom Dziecka Nr 2 w Szczytnie przeznaczony dla 12 wychowanków,*

nad którymi wspólną obsługę administracyjną i ekonomiczną prowadzi Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Szczytnie oraz:

- *Dom dla Dzieci Nr 1 przeznaczony dla 14 wychowanków*
- *Dom dla Dzieci Nr 2 przeznaczony dla 12 wychowanków*
- *Dom dla Dzieci Nr 3 przeznaczony dla 14 wychowanków,*

nad którymi wspólną obsługę administracyjną i ekonomiczną prowadzi Centrum

Ekonomiczno-Administracyjne Domów dla Dzieci w Pasymiu.

Na podstawie postanowień sądu w w/w placówkach umieszczono łącznie w 2018 r.-18 dzieci, w tym 13 pochodziło z terenu Powiatu Szczycieńskiego, a 5 z terenu innych powiatów; w 2019 r. zostało umieszczonych w w/w placówkach- 25 dzieci, w tym 19 z terenu naszego powiatu, a 6 z terenu innych powiatów; a w 2020 r. -24 dzieci, w tym 12 z terenu naszego powiatu i również 12 dzieci z terenu innych powiatów.

Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej przedstawiały się następująco:

❖ w 2018 r.

Dom Dziecka w Szczytnie- 4.025,79 zł

Dom Dziecka Nr 2 w Szczytnie- 4.098,69 zł

Domy dla Dzieci Nr 1, Nr 2, Nr 3 w Pasymiu- 3.845,33 zł

❖ w 2019 r.

Dom Dziecka w Szczytnie- 4.823,63 zł

Dom Dziecka Nr 2 w Szczytnie- 4.822,67 zł

Domy dla Dzieci Nr 1, Nr 2, Nr 3 w Pasymiu- 3.889,00 zł

❖ w 2020 r.

Dom Dziecka w Szczytnie- 6.008,67 zł

Dom Dziecka Nr 2 w Szczytnie- 6.385,15 zł

Domy dla Dzieci Nr 1, Nr 2, Nr 3 w Pasymiu- 3.947,64 zł

	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Powiat Szczycieński	<i>Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych</i>	101	97	95
	<i>Liczba dzieci umieszczonych Domu Dziecka w Szczytnie w danym roku</i>	0	3	4
	<i>w tym z terenu naszego powiatu umieszczonych w danym roku</i>	0	3	4
	<i>w tym z terenu innych powiatów umieszczonych w danym roku</i>	0	0	0
	<i>Liczba dzieci umieszczonych w Domu Dziecka Nr 2 w Szczytnie w danym roku</i>	0	0	5

	<i>w tym z terenu naszego powiatu umieszczonych w danym roku</i>	0	0	5
	<i>w tym z terenu innych powiatów umieszczonych w danym roku</i>	0	0	0
	<i>Liczba dzieci umieszczonych w Domu dla Dzieci Nr 1 w Pasymiu w danym roku</i>	7	12	5
	<i>w tym z terenu naszego powiatu umieszczonych w danym roku</i>	3	2	0
	<i>w tym z terenu innych powiatów umieszczonych w danym roku</i>	4	10	5
	<i>Liczba dzieci umieszczonych w Domu dla Dzieci Nr 2 w Pasymiu w danym roku</i>	5	5	6
	<i>w tym z terenu naszego powiatu umieszczonych w danym roku</i>	5	0	3
	<i>w tym z terenu innych powiatów umieszczonych w danym roku</i>	0	5	3
	<i>Liczba dzieci umieszczonych w Domu dla Dzieci Nr 3 w danym roku</i>	6	5	4
	<i>w tym z terenu naszego powiatu umieszczonych w danym roku</i>	5	1	0
	<i>w tym z terenu innych powiatów umieszczonych w danym roku</i>	1	4	4
	<i>Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej w danym roku</i>	5	11	10
	<i>Liczba dzieci, które umieszczono w rodzinie zastępczej w danym roku</i>	3	1	7
	<i>Liczba dzieci, które umieszczono w rodzinie adopcyjnej w danym roku</i>	2	0	0

Tab. Liczba dzieci umieszczonych oraz przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu szczycieńskiego w latach 2018-2020.

Tabela poniżej przedstawia dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych pochodzące z terenu Powiatu Szczycieńskiego z podziałem na poszczególne gminy.

<i>L p.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Ilość dzieci</i>		
		2018	2019	2020
1	Miasto Szczytno	14	15	19
2	Gmina Szczytno	4	2	2
3.	Miasto/Gmina Pasym	1	0	0
4.	Gmina Świątajno	0	1	6
5.	Gmina Rozogi	2	2	1
6.	Gmina Jedwabno	2	2	2
7.	Gmina Dźwierzuty	1	1	1
8.	Gmina Wielbark	4	6	5

Tab. Liczba dzieci przebywających w latach 2018-2020 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Szczyckiego pochodzących z poszczególnych gmin z terenu Powiatu Szczyckiego.

Z ogólnej liczby wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu Powiatu Szczyckiego w 2018 roku 6 wychowanków przebywało w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, 2 w młodzieżowych ośrodkach socjoterapeutycznych, i 2 w zakładzie poprawczym; w 2019 r. 3 wychowanków przebywało w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, 9 w młodzieżowym ośrodku socjoterapeutycznym i 3 w zakładzie poprawczym natomiast w 2020 r. 5 wychowanków przebywało w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, 7 w młodzieżowych ośrodkach socjoterapeutycznym i 1 w Krajowym Ośrodku Psychiatrii Sądowej dla Nieletnich w Garwolinie.

Wychowankowie placówek opiekuńczo wychowawczych wymagający pomocy, leczenia lub terapii poprzedzonej wcześniejszą diagnozą objęci byli specjalistycznym wsparciem, które otrzymywali od specjalistów zatrudnionych w placówkach oraz szkołach do których uczęszczali, a także w poradniach, w których byli pod opieką lekarzy specjalistów.

l.p.	Forma pracy z dzieckiem	Ilość spotkań			Liczba dzieci korzystających		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
3) DOM DLA DZIECI NR 1 W PASYMIU							
1	pedagog	58	54	59	24	31	25
2	psycholog	102	163	159	11	16	21
3	terapię i mediację	269	164	174	15	25	21
4	lekarze specjaliści	51	64	54	23	20	19
4) DOM DLA DZIECI NR 2 W PASYMIU							
1	pedagog	67	67	70	20	26	26
2	psycholog	16	14	21	8	14	14
3	terapię i mediację	20	11	22	4	5	4
4	lekarze specjaliści	15	25	25	10	13	13
5	inne: zajęcia z elementami socjoterapii	80	84	84	13	12	14
III. DOM DLA DZIECI NR 3 W PASYMIU							
1	pedagog	36	27	20	9	7	6
2	psycholog	-	27	36	-	8	7
3	terapię i mediację	9	31	32	1	2	2
4	lekarze specjaliści	57	79	28	10	15	11
5	inne: pedagog szkolny	94	89	82	4	4	5
	Terapia psychologiczna w PZP	-	10	3	-	1	1
	Wyrównywanie szans edukacyjnych-wychowawca	200	200	200	13	15	11
	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	32	32	2	1	2	1
	Zajęcia rewalidacyjne	80	100	140	3	2	3
	socjoterapia	200	160	78	5	4	4
	Rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych	102	42	6	5	6	3
	Doradztwo zawodowe	10	-	-	1	-	-
IV. DOM DZIECKA i DOM DZIECKA NR 2 w SZCZYTNI							
1	pedagog	120	167	190	10	13	16
2	psycholog	70	55	62	12	8	13
3	terapię i mediację	60	50	50	7	9	12

Tab. Formy udzielonej pomocy i liczba spotkań, porad, wizyt oraz liczba dzieci korzystających ze

specjalistycznego wsparcia umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu szczycieńskiego w latach 2018-2020.

3.3 Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki.

Rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza pełni powierzoną funkcję do czasu ukończenia przez dziecko 18 rok życia, po osiągnięciu pełnoletniości przez wychowanka może on przebywać w dotychczasowej rodzinie, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, osób tworzących rodzinny dom dziecka bądź dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli się uczy. Wówczas rodzina zastępcza otrzymuje świadczenie pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania wychowanka do czasu ukończenia przez niego szkoły, bądź do momentu jego usamodzielnienia się.

Kolejnym ważnym elementem systemu pieczy zastępczej jest usamodzielnienie wychowanków instytucjonalnych oraz rodzinnych form opieki. Usamodzielnienie jest przeciwieństwem wyuczenia bezradności i dostarczania nowego pokolenia klientów pomocy społecznej.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletniości, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki (jeśli się uczy);
- usamodzielnienie;
- zagospodarowanie.

Ponadto osobie usamodzielnianej udziela się pomocy w uzyskaniu:

- odpowiednich warunków mieszkaniowych;
- zatrudnienia;
- pomoc psychologiczną i prawną;
- pomoc w formie pracy socjalnej.

Poniższa tabela wskazuje liczbę wychowanków, którzy w latach 2018-2020 ukończyli osiemnasty rok życia, z uwzględnieniem osób, które rozpoczęły proces usamodzielnienia oraz tych które kontynuują naukę oraz tych którzy podjęli zatrudnienie, pochodzących z instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej.

	2018 r.		2019 r.		2020 r.	
	P O-W	RZ	PO-W	RZ	PO-W	RZ
Liczba usamodzielniających się wychowanków	10	12	17	9	8	13
Liczba pełnoletnich wychowanków kontynuujących naukę	15	32	14	33	9	31
Liczba wychowanków, którzy podjęli zatrudnienie	3	6	3	7	2	7

Tab. Liczba wychowanków, którzy w latach 2018-2020 ukończyli 18 rok życia.

Pomocy finansowej udziela się wychowankom na podstawie programu usamodzielnienia, w którym wychowanek określa dalszą drogę życiową i wyznacza opiekuna, który wspiera go w działaniach mających na celu życiowe usamodzielnienie. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przyznaje się i wypłaca do ukończenia przez osobę usamodzielnioną 25 roku życia. Świadczenie pieniężne na usamodzielnienie może być udzielone dopiero po ukończeniu przez wychowanka nauki. Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub pieniężnej udziela się osobie usamodzielnionej niezależnie od momentu ukończenia nauki, jeżeli jest to zaplanowane w indywidualnym programie usamodzielnienia.

Łącznie z powodu usamodzielnienia placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Powiatu Szczygieńskiego opuściło w:

ROK	Liczba pełnoletnich wychowanków, którzy opuścili placówki opiekuńczo-wychowawcze	Liczba pełnoletnich usamodzielnianych wychowanków, którzy korzystali ze wsparcia i pomocy w realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia
2018 r.	10	21
2019 r.	17	19
2020 r.	8	12

Tab. Liczba pełnoletnich wychowanków, którzy w latach 2018-2020 opuścili placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz pełnoletnich usamodzielnianych wychowanków korzystających ze wsparcia i pomocy w realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia

Tabela poniżej przedstawia liczbę osób i kwotę przyznanych świadczeń pełnoletnich wychowanków, którzy przebywali w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

ROK	RODZAJ POMOCY	LICZBA OSÓB	KWOTA
2018	Kontynuowanie nauki	15	77.601,30
	Pomoc na zagospodarowanie	3	4.654,00
	Pomoc na usamodzielnienie	4	24.111,00
2019	Kontynuowanie nauki	14	43.155,76
	Pomoc na zagospodarowanie	2	3.154,00
	Pomoc na usamodzielnienie	3	20.817,00
2020	Kontynuowanie nauki	9	28.474,87
	Pomoc na zagospodarowanie	1	1.577,00
	Pomoc na usamodzielnienie	2	13.878,00

Tab. zestawienie świadczeń wypłaconych pełnoletnim wychowankom, którzy opuścili placówki opiekuńczo-wychowawcze w związku z procesem usamodzielnienia w latach 2018-2020.

Tabela poniżej przedstawia liczbę świadczeń przyznanych dla pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej realizujących indywidualny program usamodzielnienia w latach 2018-2020.

ROK	RODZAJ POMOCY	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA
2018	Kontynuowanie nauki	291	148.838
	Pomoc na zagospodarowanie	10	18.627
	Pomoc na usamodzielnienie	6	23.428
2019	Kontynuowanie nauki	256	134.277
	Pomoc na zagospodarowanie	3	6.308
	Pomoc na usamodzielnienie	6	38.166
2020	Kontynuowanie nauki	276	143.231
	Pomoc na zagospodarowanie	6	11.039
	Pomoc na usamodzielnienie	8	39.167

Tab. Liczba świadczeń, przyznanych w latach 2018-2020 dla wychowanków, którzy realizowali indywidualny program usamodzielnienia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie wspierało proces usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Z roku na rok coraz większa liczba wychowanków korzysta ze systematycznego wsparcia Centrum. W latach 2018-2020 dwoje wychowanków skorzystało z mieszkania chronionego. Obecnie Centrum dysponuje 4 miejscami w mieszkaniach chronionych.

Działania	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba osób zamieszkujących w mieszkaniach chronionych	0	3	2
Liczba wychowanków, którzy skorzystali z pomocy w uzyskaniu mieszkania, stacji	3	3	5
Liczba przygotowanych miejsc w mieszkaniach chronionych	4	4	4
Liczba pełnoletnich wychowanków korzystających ze wsparcia Centrum	55	53	57

Tab. Wsparcie pełnoletnich wychowanków w latach 2018-2020.

Powiatowe Centrum organizowało formy wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej były to m. in.:

1. Grupy wsparcia,
2. Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne,
3. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
4. Poradnictwo socjalne.

4. Współpraca z instytucjami.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie aktywnie współdziała z instytucjami i organizacjami w zakresie wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej. Współpraca ma na celu podniesienie jakości pracy jak również konieczność zacieśnienia współpracy, wypracowania standardów mając wpływ na dalszą skuteczną pomoc dzieciom i ich rodzinom. Partnerami w realizacji zadań są m. in.:

1. Starostwo Powiatowe w Szczytnie;
2. Urząd Wojewódzki w Olsztynie, Wydział Polityki Społecznej;
3. Warmińsko-Mazurski Ośrodek Adopcyjny w Olsztynie;
4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie;
5. Prokuratura Rejonowa w Szczytnie;
6. Sąd Rejonowy w Szczytnie;
7. Komenda Powiatowa Policji w Szczytnie;
8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Szczytnie;
9. Placówki edukacji- szkoły, przedszkola;
10. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Szczytnie;
11. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie;
12. Miejsko/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasymiu;
13. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie;
14. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dźwierzutach;
15. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedwabnie;
16. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątajnie;

17. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielbarku;
18. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozogach;
19. Zespoły Interdyscyplinarne z terenu powiatu;
20. Punkty Konsultacyjno-Informacyjne w gminach;
21. Świetlice środowiskowe;
22. Placówki służby zdrowia
23. Kościoły różnych wyznań;
24. Stowarzyszenie rodzin zastępczych „Lepsze Dzieciństwo”.
25. Inne- realizujące zadania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

5. Cele programu i zadania do realizacji.

Dzieci do rodzin zastępczych trafiają najczęściej ze sprzężonymi trudnościami i zaniedbaniami wyniesionymi z domów rodzinnych, dlatego też praca opiekunów zastępczych wymaga szczególnej troski oraz wsparcia. Niejednokrotnie dzieci te wymagają ogromnej pracy w celu wyrównania deficytów rozwojowych, zdrowotnych i edukacyjnych. W zawodowych formach rodzinnej pieczy zastępczej przebywa zazwyczaj maksymalna dopuszczalna ilość dzieci. Praca rodziców zastępczych wymaga wielu intensywnych działań, co w konsekwencji może doprowadzić do przedwczesnego wypalenia zawodowego rodziców zastępczych. Ocena dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych dostarcza wiedzy dotyczącej problemów, z którymi muszą zmierzyć się rodzice zastępczy, ale też dają możliwość zaplanowania działań, które jednostki organizacyjne mogą przedsięwziąć aby je wspierać. Jako główny cel realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej założone zostało wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w powiecie szczycieńskim. Cel ten rozwinięty został o cztery cele szczegółowe, które wskazują na główne obszary działania w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej. Każdy cel określa najważniejsze zadania do zrealizowania, które zostały opisane poniżej wraz ze wskaźnikami monitorującymi.

Celem głównym programu jest:

Wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Szczycieńskim.

Cele szczegółowe:

1. Promowanie idei rodzinnych form pieczy zastępczej i nabór kandydatów na rodziców zastępczych.
2. Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem w rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Świadczenie usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej na poziomie obowiązującego standardu, podnoszenie jakości usług świadczonych w zakresie pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

4. Umożliwienie powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do środowiska lub znalezienie rodziny adopcyjnej.
5. Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej.

Cele operacyjne	Realizacja celów	Realizator/ Współrealizator/Partner Termin realizacji	Finansowanie
<p>Cel główny</p> <p><u>Cel operacyjny 1</u></p> <p>Promowanie idei rodzinnych form pieczy zastępczej i nabór kandydatów na rodziny zastępcze</p>	<p>Wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Szczecińskim</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczne informowanie o idei rodzinnych form pieczy zastępczej w celu pozyskiwania kandydatów na rodziny niezawodowe i zawodowe oraz spotkania promujące rodzicielstwo zastępcze 2. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej. 3. Kwalifikowanie i opiniowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. 4. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej/ Kierowanie na szkolenia organizowane przez inne instytucje. 5. Inicjatywy integracyjne. <p>Wskaźniki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba podjętych inicjatyw, 2. Liczba rodzin pozyskanych w ramach naboru, 3. Liczba rodzin objętych kwalifikacją, liczbą wydanych opinii, 4. Liczba rodzin przeszkolonych. 	<p>PCPR psycholog pedagog Stowarzyszenie rodzin zastępczych „Lepsze dzieciństwo”</p> <p>2021-2023</p>	<p>Środki własne powiatu, środki zewnętrzne</p>
<p><u>Cel operacyjny 2</u></p> <p>Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem w rodzinnej pieczy zastępczej, podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej, a w szczególności zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczej 2. Utworzenie rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej oraz rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. 3. Wzmacnianie psychologiczno-pedagogiczne istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie profesjonalnych szkoleń i warsztatów. 	<p>PCPR, OPS, pedagog, psycholog, terapeuta, pedagog szkolny, radca prawny</p>	<p>Środki własne powiatu, środki zewnętrzne</p>

umieszczonemu w rodzinnej pieczy zastępczej

4. Wsparcie psychologiczne w szczególności w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych, spokrewnionych oraz w rodzinnym domu dziecka.
5. Prowadzenie grup wsparcia dla rodziców zastępczych prowadzonych przez psychologa w ramach której następuje:
  - wzajemny kontakt rodzin z terenu powiatu szczyńskiego
  - wymiany informacji oraz doświadczeń,
  - podnoszenie kwalifikacji wychowawczych rodziców zastępczych,
  - przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego rodzin zastępczych.
6. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny pomocowe.
7. Udzielanie poradnictwa prawnego a w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.
8. Udzielanie poradnictwa pedagogicznego dla rodzin zastępczych oraz terapii pedagogicznej dla dzieci.
9. Tworzenie struktur wspierających rodziny zastępcze w tym psycholog, terapeuta ds. pracy z rodziną.
10. Podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie problematyki pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie pracy z rodziną i dzieckiem, poprzez udział kadry w szkoleniach i samokształcenie.
11. Współpraca ze szkołami i przedszkolami.
12. Finansowanie wynagrodzeń, dodatków i świadczeń, dofinansowań i pozostałych o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z uwzględnieniem możliwości finansowych powiatu.

Wskaźniki:

1. Liczba utworzonych rodzin zawodowych i niezawodowych.
2. Liczba szkoleń i warsztatów.
3. Liczba zorganizowanych grup wsparcia i liczba osób biorących w nich udział.
4. Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych i pracowników OPS

2021-2023

	<p>w celu podnoszenia kompetencji oraz przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Liczba udzielonych porad i konsultacji w miejscu zamieszkania rodzin oraz w siedzibie PCPR. 6. Liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa: pedagog, psycholog, terapeuta, radca prawny. 7. Liczba pracowników zatrudnionych na rzecz wspierania rodzin i dzieci w nich umieszczonych. 8. Liczba utworzonych rodzin pomocowych. 9. Liczba szkoleń, liczba własnych inicjatyw pracowników w zakresie samokształcenia. 10. Rodzaj, liczba i kwota wypłaconych świadczeń. 		
<p><u>Cel operacyjny 3</u> Świadczenie usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej na poziomie obowiązującego standardu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu szczytnieckiego: <ul style="list-style-type: none"> - Dom Dziecka w Szczytnie, - Dom Dziecka Nr 2 w Szczytnie, - Dom Dziecka Nr 1 w Pasymiu, - Dom Dziecka Nr 2 w Pasymiu, - Dom Dziecka Nr 3 w Pasymiu. 2. Dojście do standaryzacji Domu Dziecka Nr 1 w Pasymiu, oraz zmniejszenie liczby wychowanków do 14. 3. Stałe monitorowanie podejmowanych przez placówki działań wobec wychowanków i rodziny biologicznej dziecka. 4. Objęcie kadr wsparciem mającym na celu przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego, oraz podnoszenie ich kwalifikacji poprzez uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach. 5. Zapewnienie wychowankom stałej pomocy psychologicznej. <p>Wskaźniki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu. 	<p>Dyrektor Centrum Administracyjnego do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych, Dyrektor Centrum Ekonomiczno-Administracyjnego Domów dla Dzieci w Pasymiu, Wojewoda, Powiat, PCPR,</p> <p style="text-align: center;"><u>2021-2023</u></p>	<p>Środki własne powiatu, środki zewnętrzne</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Liczba szkoleń i przeszkolonych wychowawców. 3. Liczba pracowników zatrudnionych na rzecz wspierania dzieci przebywających w placówkach w tym specjalistów. 4. Rodzaj i liczba wsparcia dla dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. 		
<p><u>Cel operacyjny 4</u> Umożliwienie powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca pomiędzy jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. 2. Współpraca asystenta rodziny/pracownika socjalnego z koordynatorem r. p. z. w celu opracowania wspólnych działań do planu pomocy dziecku i rodzinie. 3. Organizowanie indywidualnych spotkań koordynatorów i asystentów rodzin/pracowników socjalnych. 4. Zapraszanie na posiedzenia zespołu w sprawie okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej specjalistów współpracujących z rodziną biologiczną, rodziną zastępczą oraz dzieckiem. 5. Organizowanie spotkań dziecka z rodziną biologiczną. 6. Podejmowanie inicjatyw dotyczących realizacji projektów unijnych na rzecz rodzin i dzieci. <p>Wskaźniki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba opracowanych i zrealizowanych planów pomocy dziecku. 2. Liczba rodzin biologicznych współpracujących na rzecz powrotu dziecka do środowiska naturalnego. 3. Liczba przeprowadzonych posiedzeń zespołu okresowej oceny sytuacji dziecka (stałych i doraźnych) 4. Liczba i rodzaj specjalistów wspierających rodzinę biologiczną i dziecko. 5. Liczba zrealizowanych projektów unijnych na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny biologicznej, rodziny zastępczej i dziecka. 	PCPR, OPS, koordynatorzy, asystenci rodzin, kuratorzy sądowi, pracownicy socjalni, wychowawcy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Środki własne powiatu, środki zewnętrzne, środki własne gminy, środki z budżetu Państwa, środki unijne

<p><u>Cel operacyjny 5</u> Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z asystentami rodzin/pracownikami socjalnymi przy opracowywaniu i wdrażaniu programów usamodzielnienia wychowanków opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą. 2. Przygotowywanie wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej do procesu usamodzielnienia przed osiągnięciem pełnoletności. 3. Pomoc wychowankom w uzyskaniu mieszkania socjalnego, komunalnego lub możliwości pobytu w mieszkaniu chronionym. 4. Wsparcie w formie rzeczowej i finansowej. 5. Wsparcie w postaci poradnictwa specjalistycznego: psycholog, pedagog, prawnik, doradca zawodowy <p>Wskaźniki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba asystentów i pracowników socjalnych zaangażowanych w proces usamodzielnienia wychowanka. 2. Liczba spotkań informacyjnych, spotkań ze specjalistami. 3. Liczba spotkań informacyjnych oraz zajęć warsztatowych. 4. Liczba osób korzystających ze wsparcia oraz kwoty wypłaconych świadczeń. 5. Liczba osób korzystających z Mieszkań chronionych. 6. Liczba osób które pozyskały mieszkania z zasobów miasta/gminy. 7. Liczba sporządzonych programów usamodzielnienia oraz osób objętych programem. 	<p>PCPR, POW, OPS koordynatorzy, placówki oświatowe, specjaliści</p> <p style="text-align: center;"><u>2021-2023</u></p>	<p>Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne</p>
--	--	---	---

6. Funkcjonowanie pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19.

Zgodnie z ustawą z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) po art. 38b dodaje się art. 38c w brzmieniu: „Art. 38c. W okresie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii rodzina zastępcza, prowadzący rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo- terapeutycznej oraz dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego są obowiązani do:

- 1) utrzymywania bezpośredniego kontaktu z właściwymi ze względu na miejsce sprawowania pieczy zastępczej:
  - a) państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym,
  - b) wojewodą,
  - c) organami jednostek samorządu terytorialnego oraz
  - d) podmiotami leczniczymi, wykonującymi zadania w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi – w celu wymiany informacji o sytuacji epidemiologicznej;
- 2) informowania personelu o aktualnych przepisach oraz zaleceniach, poleceniach, nakazach i zakazach odpowiednich służb i organów;
- 3) monitorowania zaopatrzenia w niezbędne środki ochrony osobistej i podejmowania odpowiednich działań w celu ich niezbędnego uzupełnienia.”.

Wszystkie rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Powiatu Szczygieńskiego funkcjonują zgodnie z obowiązującymi obostrzeniami nałożonymi przez Ministerstwo Zdrowia.

Dzięki projektowi Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej finansowanego ze środków funduszy europejskich „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” wyposażono podmioty pieczy zastępczej w sprzęt komputerowy, wyposażono miejsca izolacji i kwarantanny, zakupiono środki ochrony osobistej na łączną kwotę 464,220,13 zł.

6. Zakładane rezultaty realizacji Programu.

5. Wzrost liczby rodzin zastępczych w szczególności pełniących funkcję rodzin zawodowych i niezawodowych.
6. Utworzenie pogotowia rodzinnego i rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej.
7. Doskonalenie współpracy z instytucjami mającymi wpływ na poprawne funkcjonowanie dzieci i rodzin.
8. Zapewnienie wielowymiarowego wsparcia dla rodzin zastępczych.
9. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym.
10. Zwiększenie liczby dzieci powracających do rodziców naturalnych.
11. Realizacja programu dla usamodzielnianych wychowanków.
12. Podnoszenie kompetencji rodzin zastępczych i pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych.

7. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2021-2023.

Zgodnie z art. 180 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wskazując na konieczność określenia limitu tworzenia rodzin zastępczych zawodowych zakłada się, że począwszy od 2021 roku należy utworzyć corocznie 2 rodziny zastępcze zawodowe.

8. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie. Monitorowanie niniejszego programu odbywać się będzie na podstawie bieżącej oceny i analizy realizowanych celów oraz zadań a także ocenie stopnia osiągniętych efektów. Informacje na temat realizacji działań ujętych w Programie będą zamieszczone w corocznie przedkładanym Radzie Powiatu sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie.

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności realizowanych zadań w oparciu o analizę założonych wskaźników względem wyznaczonych celów.